

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Sem Klein
Datum
28 augustus 2017
Ons kenmerk
Cft 201700188
Pagina
1/4

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
Telefax (+297) 5822224

Bijlagen

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp:
Advies op basis van artikel 11 bij de ontwerpbegroting 2018 Curaçao

Geachte heer Gijsbertha,

Op 11 augustus jl. heeft het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft), de ontwerpbegroting 2018 ontvangen. Op verzoek van het bestuur van het land Curaçao stelt het Cft op basis van artikel 11 lid 1 Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) een advies op bij de ontwerpbegroting 2018 (hierna OB). De OB die u bij de Staten indient, moet conform artikel 11 lid 2 Rft vergezeld gaan van dit advies, inclusief een toelichting in hoeverre rekening is gehouden met dit advies.

Op 31 mei 2017 heeft het Cft u in het advies "Begrotingsvoorbereiding 2018" gemeld op welke punten de OB in het bijzonder getoetst zal worden. Dit waren: het weerstandsvermogen en de liquiditeitspositie, de situatie rond de sociale fondsen, de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de kapitaaldienst, de financieringsbehoefte, de ontwikkelingen bij HNO/SEHOS en verwachte dividendinkomsten. Daarnaast wordt in gegaan op de financiële normen van artikel 15 Rft en de noodzakelijke voorwaarden van goed financieel beheer.

Er heeft ten behoeve van deze OB tijdig overleg plaatsgevonden met het Ministerie van Financiën, dat ertoe heeft geleid dat wij aanvullende informatie hebben ontvangen. Het Cft spreekt zijn waardering uit voor de goede samenwerking en de verkregen informatie.

Oordeel

Het Cft is van mening dat de ingediende OB een helder overzicht geeft van de voornemens voor 2018 met een doorkijk tot en met 2021 in de meerjarige begroting. Tegelijkertijd staat de uitvoering van de begroting 2017 onder aanzienlijke druk. Daar komt bij dat de marges om tegenvallers binnen de OB op te vangen beperkt zijn, aangezien hiervoor pas in 2021 middelen gereserveerd worden. Met name de financiële houdbaarheid van de sociale fondsen en de afwikkeling van de lening aan InselAir blijven punten van aandacht. Verder constateert het Cft dat deze OB relatief beleidsarm is omdat het regeerakkoord hierin nog niet is verwerkt. Het Cft heeft vernomen dat er nog een Nota van Wijziging zal komen met daarin de verwerking van het regeerakkoord.

De gewone dienst sluit vanaf 2018 meerjarig en is over het algemeen voldoende toegelicht. Als gevolg van de economische groeiramingen in de OB is met name in de jaren 2019 tot en met 2021 een aanzienlijke stijging zichtbaar in de belastingopbrengsten. Het Cft ondersteunt het beleid van de regering ter bevordering van de economische groei en de versterking van de economische structuur. Echter, het Cft vindt deze aanname op basis van de beschikbare historische groeicijfers erg ambitieus en voorziet hierin een risico. Daarom geeft het Cft in overweging om deze meerjarige ramingen naar beneden bij te stellen.

De kapitaaldienst sluit vanaf 2018 meerjarig. Tevens wordt geconstateerd dat de rentelasten van de bestaande en voorgenomen leningen onder de rentelastnorm vallen. In de kwaliteit van de toelichting bij de investeringen voor het begrotingsjaar 2018 is sprake van een zichtbare verbetering, vooral ten aanzien van specifieke investeringen waarvoor het land voornemens is te lenen. Het inzicht dat wordt gegeven in de kapitaaldienst is echter nog niet dusdanig dat het bestaande voorbehoud nu al kan worden opgeheven.

Toelichting

Gewone dienst

Het volume van de begroting neemt van 2017 naar 2018 toe met ANG 48,3 miljoen naar een stand van ANG 2.567,1 miljoen. De toename van de baten zit vooral op de post overige opbrengsten voor een bedrag van ANG 57,8 miljoen. Daar staan lichte dalingen van de belastingopbrengsten en sociale premies tegenover. De stijging in de overige baten wordt voor het grootste deel verklaard door een toename in de opbrengsten uit pachten & verhuur. De voornaamste lastengroei is zichtbaar bij de sociale zekerheid en bedraagt ANG 76,8 miljoen. De begrote uitgaven op subsidies, overdrachten en de beloning van personeel laten een daling zien. Na 2018 stijgen de belastingopbrengsten meerjarig aanzienlijk als gevolg van de groeiramingen in de OB.

Economische groei en ontwikkeling van de belastingraming

In de OB wordt voor de inflatievoorspellingen na 2018 de laatste rapportage van het IMF gebruikt¹. Voor de reële economische groei worden in de OB aanzienlijk hogere percentages gepresenteerd dan die van het IMF, omdat de regering anticipeert op groei bevorderend beleid in de komende jaren. Het Cft acht de verwachting van het land echter op basis van de beschikbare historische groeicijfers erg ambitieus en voorziet hierin een risico.

Het hanteren van deze groeicijfers heeft ook zijn weerslag op de belastingramingen. Met name bij de loon- en inkomstenbelasting en de omzetbelasting zijn vanaf 2019 aanzienlijke stijgingen zichtbaar. Gezien de realisatie van de loon- en inkomstenbelasting in de afgelopen jaren acht het Cft de stijging in de meerjarenbegroting op deze post niet realistisch. Een bijstelling van de groeiverwachting zal daarom ook moeten leiden tot een bijstelling van de te verwachten baten in de meerjarenbegroting.

Het weerstandvermogen

In de OB wordt een meerjarige buffer gevormd voor economisch minder voorspoedige tijden en ter aflossing van vervallende leningen. Het Cft onderschrijft dit voornemen, maar merkt wel op dat feitelijk pas in 2021 een buffer wordt opgebouwd voor tegenvallers. De begrote toevoegingen aan de reserve in 2019 en 2020 worden namelijk volledig ingezet voor het aflossen van de lening van ANG 100 miljoen die in 2020 vervalt. Mede gezien de achterblijvende belastingontvangsten in 2016 en 2017 en de ontwikkelingen bij de sociale fondsen ontstaat het risico dat de begroting 2018 onder druk komt. Indien de belastingontvangsten ook in 2018 tegenvallen is er in de begroting 2018 geen buffer opgebouwd die dit kan opvangen. Het Cft benadrukt de noodzaak om een weerstandsvermogen aan te zuiveren. In voorgaande jaren zijn soortgelijke reservedotaties begroot, die vervolgens niet gerealiseerd werden. Het Cft adviseert daarom om er voor te waken dat dit niet opnieuw gebeurt.

De sociale fondsen

In 2018 wordt een extra eenmalige toevoeging gedaan aan het schommelfonds van ANG 36,4 miljoen. Dat is nodig omdat de verwachting is dat eind 2017 er nog ANG 1,8 miljoen in het schommelfonds resteert. Het Cft signaleert dat er dus slechts beperkte marges zijn om onverwachte tegenvallers binnen de sociale fondsen op te vangen. De ontwikkeling van de sociale fondsen zal tijdens de begrotingsuitvoering 2018 daarom zorgvuldig moeten worden gemonitord door het land Curaçao.

De kapitaaldienst, schuldpositie en rentelastnorm

De financieringsbehoefte voor 2018 is begroot op ANG 69,2 miljoen en blijft in de daaropvolgende jaren ook onder de ANG 70 miljoen. Met de verwachte economische groei en de geplande schuldaflossing in 2020, laat de schuldquote meerjarig een dalende trend zien.

¹ IMF Article IV consultation 2016

Met deze begrote financieringsbehoefte blijft Curaçao ruimschoots onder de rentelastnorm. Een bijstelling van de groeiverwachtingen kan dit beeld nog wel beïnvloeden, maar zal voor zover nu na te gaan geen impact hebben op de rentelastnorm.

In de kwaliteit van de toelichting bij de investeringen voor het begrotingsjaar 2018 is sprake van een zichtbare verbetering, met name bij het aangeven voor welke investeringen geleend gaat worden. Het inzicht dat wordt gegeven in de kapitaaldienst is echter nog niet dusdanig dat het bestaande voorbehoud nu al kan worden opgeheven. De minister heeft het initiatief gesteund om samen met de SOAB en het Cft te bezien hoe de inzichtelijkheid van de kapitaaldienst verder vergroot kan worden. Het Cft is positief over deze ontwikkeling.

HNO/SEHOS

In de brief van 31 mei 2017 heeft het Cft aangegeven samen met de OB graag een update van de business case van HNO te ontvangen, waarin duidelijk wordt gemaakt op welke wijze en binnen welk tijdsbestek het HNO project verder wordt afgerond en de transitie wordt vormgegeven. Dit in relatie tot de lening die in 2014 en 2015 aan u is verstrekt ten behoeve van de bouw van HNO. Vooralsnog heeft het Cft deze niet ontvangen en verneemt daarom graag wanneer de geactualiseerde business case tegemoet kan worden gezien. Ook vraagt het Cft op de hoogte te worden gehouden van verdere ontwikkelingen en hun financiële impact.

Dividend

In de OB is aangegeven dat het proces wordt voortgezet om voor overheidsinstanties en -bedrijven financiële normen en prestatienormen in te voeren. Het Cft vindt de ontwikkeling van een dividendbeleid wenselijk en ontvangt graag nadere informatie over de vorm en de planning van dit beleid.

Financieel beheer

In de OB benoemt u de focus op verdere verbetering van het financieel beheer en geeft aan bezig te zijn met een verbeterd plan van aanpak. Het Cft ontvangt dit verbeterd plan graag. Bij de financieel beheerdag in het voorjaar van 2017, is afgesproken dat er nog in 2017 een nieuwe PEFA-inventarisatie zal plaatsvinden. De uitkomsten daarvan kunnen wellicht gebruikt worden om prioriteiten te stellen bij de aanpak van het financieel beheer.

Een concrete verbeteractie die in de OB wordt genoemd is het inrichten van centrale inkoop. Naast besparingsmogelijkheden zou dit volgens het Cft ook de controleerbaarheid van de inkoop kunnen vergroten, waardoor de rechtmatigheid van uitgaven eenvoudiger aantoonbaar is. Het Cft vindt dit een positieve ontwikkeling.

Kenmerk
Cft 201700188
Blad
5/5

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft graag bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De Minister-President van Curaçao
De voorzitter van de Staten
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao